Trung Bo giang giai - Kinh so 115 - HT Minh Chau

Kinh Trung Bộ (Majjhima Nikāya)

Trung Bo giang giai - Kinh so 115 - HT Minh Chau

Vietnamese, with Unicode Times font

Trung Bộ Kinh - Bài Kinh số 115

Kinh Đa giới

(Bahudhàtuka Sutta)

Hòa thượng Thích Minh Châu

Đ ây là một bài kinh đức Phật dạy:

"Phàm những sợ hãi (behayàni) gì khởi lên, chỉ khởi lên cho người ngu, không khởi lên cho người trí; phàm có những thất vọng (upaddavà) gì khởi lên, thất vọng ấy khởi lên cho người ngu, không khởi lên cho người trí; phàm có những hoạn nạn (upa-saggà) gì khởi lên, những hoạn nạn ấy khởi lên cho người ngu, không khởi lên cho người trí" .

Rồi đức Phật dùng ví dụ tia lửa từ ngôi nhà bằng cây lau, ngôi nhà bằng cỏ, có thể lây lan thiêu cháy ngôi nhà có lầu gác, được trét trong trét ngoài, được che chở khỏi gió, có chốt khóa gài kỹ, có cửa sổ gài kỹ. Như vậy đức Phật đi đến kết luận:

"Kẻ ngu đầy những sợ hãi, kẻ trí không có sợ hãi; kẻ ngu đầy những thất vọng, kẻ trí không có thất vọng; kẻ ngu đầy những hoạn nạn, kẻ trí không có hoạn nạn. Không có sợ hãi cho người trí, không có thất vọng cho người trí; không có hoạn nạn cho người trí". Và đức Phật khuyên các Tỷ-kheo cần phải tu học để thành người có trí.

Theo lời yêu cầu của Tôn giả Ananda, Thế Tôn giải thích mức độ cần phải đạt được để trở thành người có trí: "Cho đến khi vị Tỷ-kheo thiện xảo về giới, thiện xảo về xứ, thiện xảo về duyên khởi, thiện xảo về xứ và phi xứ, cho đến mức độ như vậy, này Ananda là vừa đủ để nói với Tỷ-kheo là người Hiền trí biết suy tư tìm hiểu" .

Rồi Thế Tôn giải thích thế nào là thiện xảo về 18 giới: tức là nhãn giới, sắc giới, nhãn thức giới, nhĩ giới, thanh giới, nhĩ thức giới; tỷ giới, hương giới, tỷ thức giới; thiệt giới, vị giới, thiệt thức giới, thân giới, xúc giới, thân thức giới; ý giới, pháp giới, ý thức giới.

Hay thiện xảo về 6 giới: địa giới, thuỷ giới, hoả giới, phong giới, không giới, thức giới.

Hay thiện xảo về 6 giới: lạc giới, khổ giới, hỷ giới, ưu giới, xả giới, vô minh giới.

Hay thiện về 6 giới: dục giới, ly dục giới, sân giới, ly sân giới; hại giới, bất hại giới.

Hay thiện xảo về 3 giới: dục giới, sắc giới, vô sắc giới.

Hay thiện xảo về 2 giới: hữu vi giới, vô vi giới.

Như thế nào là thiện xảo về xứ? Tức là thiện xảo về 6 nội xứ, 6 ngoại xứ. Tức là mắt và sắc, tai và tiếng, mũi và hương, lưỡi và vị, thân và xúc, ý và pháp.

Thế nào là vị Tỷ-kheo thiện xảo về duyên khởi? Ở đây, vị Tỷ-kheo biết như sau: Nếu cái này có, cái kia có; do cái này sanh cái kia sanh. Nếu cái này không có, cái kia không có; do cái này diệt, cái kia diệt . Tức là vô minh duyên hành, hành duyên thức, thức duyên sanh sắc, danh sắc duyên sáu nhập, sáu nhập duyên xúc, xúc duyên thọ, thọ duyên ái, ái duyên thủ, thủ duyên hữu, hữu duyên sanh, do duyên sanh, lão tử, sầu, bi, khổ, ưu, não sanh khởi. Như vậy là sự tập khởi của toàn bộ Khổ uẩn này. Nhưng do diệt trừ, sự ly tham hoàn toàn của chính vô minh này, các hành diệt. Do các hành diệt nên thức diệt, do thức diệt nên danh sắc diệt, do danh sắc diệt nên sáu nhập diệt, do sáu nhập diệt nên xúc diệt, do xúc diệt nên thọ diệt, do thọ diệt nên ái diệt, do ái diệt nên thủ diệt, do thủ diệt nên sanh diệt, do sanh diệt nên già, chết, sầu, bi, khổ, ưu, não diệt. Như vậy là sự đoạn diệt hoàn toàn Khổ uẩn này. Cho đến như vậy là vừa đủ để nói vị Tỷ-kheo thiện xảo về duyên khởi.

Và như thế nào để nói vị Tỷ-kheo thiện xảo về xứ và phi xứ? Xứ có nghĩa là những sự kiện không thể xảy ra. Trước hết là trường hợp người có Chánh kiến không đi đến các hành (sankhara) và xem các hành là thường còn; không có thể đi đến các pháp với ý niệm tự ngã. Trái lại người phàm phu có thể đi đến các hành với ý niệm thường còn; đi đến các hành với ý niệm lạc trú, đi đến các pháp với các ý niệm lạc trú, đi đến các pháp với ý niệm tự ngã. Sự kiện không thể xảy ra là người thành tựu chánh kiến có thể giết sinh mạng người mẹ, có thể giết sinh mạng của người cha, có thể giết sinh mạng vị A-la-hán, với ác tâm làm Như Lai chảy máu, có thể phá hòa hợp Tăng, có thể đề cao một Đạo sư khác. Trái lại người phàm phu có thể giết mẹ, có thể giết cha, có thể giết vị A-la-hán, có thể vì ác tâm làm thân Như Lai chảy máu, có thể phá hòa hợp Tăng, có thể đề cao một vị Đạo sư khác.

"Vị ấy biết rõ rằng trong một thế giới (Lokadhàtu), hai vị A-la-hán Chánh đẳng Giác có thể xuất hiện một lần; sự kiện như vậy không thể xảy ra. Sự kiện này có xảy ra trong một thế giới: một vị A-la-hán Chánh Đẳng Giác có thể xuất hiện một lần; sự kiện như vậy có thể xảy ra.

Vị ấy biết rõ sự kiện này không xảy ra: cùng trong một thế giới, hai vua Chuyển Luân Thánh Vương có thể xuất hiện một lần, không trước không sau; sự kiện như vậy không xảy ra. Và vị ấy biết rõ rằng sự kiện này có xảy ra trong một thế giới: một vị Chuyển Luân Thánh Vương có thể xuất hiện, sự kiện như vậy có xảy ra.

Vị ấy biết rõ rằng sự kiện này không có xảy ra: một nữ nhân có thể thành một vị A-la-hán Chánh đẳng Giác; sự kiện như vậy không có xảy ra. Và vị ấy biết rõ rằng sự kiện này có thể xảy ra: một nam nhân có thể thành một vị A-la-hán Chánh Đẳng Giác; sự kiện như vậy có xảy ra. Vị ấy biết rõ rằng sự kiện này không xảy ra: một nữ nhân có thể trở thành một vị Sakka (Đế Thích); sự kiện như vậy không có xảy ra. Và vị ấy biết rõ rằng sự kiện này có xảy ra: một nam nhân trở thành một vị Sakka (Đế Thích); sự kiện như vậy có xảy ra. Vị ấy biết rõ rằng sự kiện này không có xảy ra: một nữ nhân có thể trở thành Ma vương; sự kiện như vậy không có xảy ra. Và vị ấy biết rõ rằng sự kiện nầy có xảy ra: một nam nhân trở thành Ma vương; sự kiện như vậy có xảy ra. Vị ấy biết rõ rằng sự kiện này không có xảy ra: một nữ nhân có thể trở thành Phạm thiên; sự kiện

như vậy không có xảy ra. Và vị ấy biết rõ rằng sự kiện này có xảy ra: một nam nhân có thể trở thành Phạm thiên; sự kiện như vậy có xảy ra.

Vị này biết rõ rằng sự kiện này không xảy ra: một thân ác hành có thể sanh ra quả báo khả ái, khả hỷ, khả lạc; sự kiện này không xảy ra. Và vị ấy biết rõ rằng sự kiện này xảy ra: một thân ác hành có thể ra quả báo không khả ái, không khả hỷ, không khả lạc; sự kiện như vậy có xảy ra. (tương tự cho khẩu ác hành và ý ác hành) .

Vị ấy biết rõ rằng sự kiện này không xảy ra, không có hiện hữu: một thân thiện hành có thể sanh ra quả báo không khả ái, không khả hỷ; sự kiện như vậy không có xảy ra. Và vị ấy biết rõ rằng sự kiện này có xảy ra: một thân thiện hành có thể sanh ra quả báo khả ái, khả hỷ; sự kiện như vậy có xảy ra (tương tự cho khẩu ác hành và ý ác hành).

Vị ấy biết rõ rằng sự kiện này không có xảy ra: một người hành trì thân ác hành, do nhân thân ác hành ấy, sau khi thân hoại mạng chung có thể sanh lên thiện thú, thiên giới, cõi đời này; sự kiện như vậy không có xảy ra. Và vị ấy biết rõ rằng sự kiện này có xảy ra: một người hành trì thân ác hành, do nhân thân ác hành ấy, sau khi thân hoại mạng chung có thể sanh vào cõi dữ, ác thú, đoạ xứ, địa ngục; sự kiện này có xảy ra (tương tự cho khẩu ác hành và ý ác hành).

Vị ấy biết rõ rằng sự kiện này không có xảy ra: một người hành trì thân thiện hành, do thân thiện hành ấy, có thể sanh vào cõi dữ, ác thú, đoạ xứ, địa ngục; sự kiện như vậy không có xảy ra. Và vị ấy biết rõ rằng sự kiện này có xảy ra: một người hành trì thiện hành, do nhân thân thiện hành ấy, có thể sanh lên thiện thú, thiên giới, cõi đời này; sự kiện như vậy có xảy ra (tương tự cho khẩu ác hành và ý ác hành) .

Cho đến mức độ như vậy là vừa đủ để nói: "Vị Tỷ-kheo thiện xảo về xứ, phi xứ".

Khi được nghe Thế Tôn giảng như vậy, Tôn giả Ananda nói lên lời tán thán hy hữu và hỏi pháp môn này có tên gì. Thế Tôn dạy hãy thọ trì pháp môn này là Đa giới, hãy thọ trì là Bốn chuyển (Catuparivatto), hãy thọ trì là Trống bất tử.

(Kinh Trung Bộ III, số 115)

[Trích giảng Trung Bộ][Trở về trang Thư Mục]

last updated: 10-05-2005

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.